

Τα κάστρα των Σταυροφόρων

Τάξη	Φύλλο Εργασίας	Μάθημα
Β' Γυμνασίου	Κάστρα στο χώρο και στην Ιστορία	Γεωγραφία, Ιστορία

1. Περιγραφή

Η κατασκευή κάστρων και οχυρών αποτελούσε βασικό στοιχείο της άμυνας μίας περιοχής, αλλά και της κατάληψής της και της διατήρησης της κυριαρχίας στη γύρω από το κάστρο περιοχή. Η θέση του κάστρου και ειδικότερα η απόστασή του από άλλα κάστρα, από εμπορικούς δρόμους, από τη θάλασσα, η φυσική του προφύλαξη (αν, π.χ. βρίσκεται στην κορυφή ενός βουνού) έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη των ιστορικών γεγονότων. Σκοπός της δραστηριότητας είναι να τοποθετήσετε πάνω στο χάρτη μια σειρά από κάστρα που χρησιμοποίησαν, κατέλαβαν ή κατασκεύασαν οι σταυροφόροι στη Μ.Ανατολή και να κάνετε μία μελέτη σε σχέση με τα γεωμορφολογικά στοιχεία της περιοχής στην οποία βρίσκονται αυτά τα κάστρα

Ερωτήματα-Οδηγίες

1. Πηγαίνετε στο «κανάλι του κόσμου» του Cruiser. Χρησιμοποιήστε τις πληροφορίες που ακολουθούν για τη θέση των κάστρων και επιχειρήστε να τοποθετήσετε τα κάστρα αυτά πάνω στο χάρτη. Για να το πετύχετε επιλέξτε «Προσθήκη και επεξεργασία αντικειμένων» και ονομάστε ως «κάστρα_όνομαΟμάδας» (όπου όνομα Ομάδας βάζετε το όνομα της ομάδας σας, π.χ. Κάστρα_κεραυνοί) την ομάδα αντικειμένων που δημιουργήσατε. Στη συνέχεια σημειώστε με μία κουκκίδα τα κάστρα πάνω στο χάρτη. Φροντίστε ώστε η κουκκίδα, ή το σύμβολο που χρησιμοποίησατε, να διαφέρει από εκείνη που χρησιμοποιεί η διπλανή σας ομάδα, με την οποία θα συγκρίνετε στη συνέχεια τη θέση των κάστρων στο χάρτη σας.

Πληροφορίες για τα Κάστρα

Οι σταυροφόροι κατασκεύασαν-επισκεύασαν και χρησιμοποίησαν μία σειρά από κάστρα, βεβαίως υπάρχουν κάστρα και σε άλλες περιοχές, όμως εδώ γίνεται αναφορά στα πιο σημαντικά και σε εκείνα που έχουν σχέση με τους σταυροφόρους. Παρακάτω δίνονται σύντομες πληροφορίες για κάποια από τα κάστρα αυτά.

Χώρα	Κάστρο	Περιγραφή
Κύπρος	Κάστρο της Κερύνειας	Περίοδος 1192-1472 μ.Χ. Βρίσκεται στο λιμάνι της πόλης. Το παλιό κάστρο των σταυροφόρων άλλαξε και κτίστηκαν στρογγυλοί πύργοι και τεράστια τείχη.
Κύπρος	Κάστρο του Αγ. Ιλαρίωνα	Βρίσκεται πάνω στην οροσειρά του Πενταδάκτυλου. Συγκεκριμένα είναι κτισμένο στην ομώνυμη κορυφή του δυτικού τμήματος της οροσειράς του κατεχόμενου σήμερα Πενταδάκτυλου, σε ύψος 725 μ. περίπου από την επιφάνεια της θάλασσας. Είναι εντελώς απρόσιτο από τα βόρεια, τα βορειοανατολικά και τα ανατολικά. Από το κάστρο φαίνεται η Κερύνεια, ενώ το ίδιο είναι ορατό από την ακτή για πολλά χιλιόμετρα. Αποτελούσε μέρος της άμυνας του νησιού, μαζί με τα κάστρα Βουφαβέντο και Κατάρρα, απέναντι στους Άραβες που λεηλατούσαν στις ακτές του. Μέρη του κάστρου αναμορφώθηκαν την εποχή των Lusignan.
Κύπρος	Κάστρο Βουφαβέντο	Βρίσκεται στην οροσειρά του Πενταδάκτυλου, 954 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Η κορυφή στην οποία είναι κτισμένο αποτελεί τη δεύτερη ψηλότερη κορυφή της βόρειας οροσειράς και δεσπόζει σχεδόν ολόκληρου του νησιού, πλην του νοτιοδυτικού του τμήματος. Την εποχή των Lusignan το κάστρο Βουφαβέντο λειτουργούσε ως φυλακή. Εκεί λέγεται ότι κατέφυγε ο Βυζαντινός άρχοντας της Νήσου Ισαάκ Κομνηνός κατά την κατάκτησή της από τον Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο το 1191. Το χαμηλότερο μέρος του κάστρου κτίστηκε πιθανότατα από τους Βυζαντινούς τον 11ο αιώνα. Η βάση επεκτάθηκε από τους Lusignan κατά το 14ο αιώνα. Το σχήμα του δεν είναι συνηθισμένο, αφού το βουνό χρησιμεύει για την άμυνά του. Κατά την ενετική κυριαρχία στο νησί το

Κύπρος	Κάστρο Καντάρας	<p>κάστρο εγκαταλείφθηκε, καθώς τα παραθαλάσσια κάστρα της Κερύνειας και της Αμμοχώστου θεωρήθηκαν πιο σημαντικά.</p> <p>Πρόκειται για το ανατολικότερο από τα τρία κάστρα που κτίστηκαν στην οροσειρά του Πενταδάκτυλου. Δεσπόζει στη βόρεια παραλία του νησιού και στην πεδιάδα της Μεσαορίας, ενώ ελέγχει την είσοδο στη χερσόνησο της Καρπασίας. Πηγές αναφέρουν ότι υπήρχε από το 1191, όταν κατέλαβε την Νήσο ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος. Θεωρείται ότι κτίστηκε το 10ο αιώνα από τους Βυζαντινούς, με σκοπό να ελέγχουν τις επιδρομές των Αράβων.</p>
Κύπρος	Κάστρο της Λάρνακας	<p>Δεσπόζει στο νότιο άκρο του παραλιακού μετώπου του ιστορικού πυρήνα της Λάρνακας. Κτίστηκε στα τέλη του 14ου αιώνα μ.Χ. από το Λουζινιανό βασιλιά της Κύπρου Ιάκωβο Α΄ (1382-1398). Αποτελούσε μέρος της αλυσίδας των αμυντικών έργων που έγιναν τότε, προκειμένου να επιτηρούν και να προστατεύουν τη νοτιοανατολική πλευρά του νησιού που εκτείνεται από τον κόλπο της Πύλας ως τον κόλπο του Ακρωτηρίου στη Λεμεσό.</p>
Κύπρος	Κάστρο του Κολοσσίου	<p>Βρίσκεται κτισμένο στη νότια άκρη του χωριού Κολόσσι, περίπου 11 χλμ. δυτικά της Λεμεσού, και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μεσαιωνικά οχυρωματικά έργα που σώζονται στην Κύπρο. Είχε στρατηγική θέση και μέσω αυτού γινόταν η διακίνηση ζάχαρης που ήταν ένα από τα βασικά εξαγωγικά προϊόντα της Κύπρου στη Μέση Ανατολή. Το αρχικό κάστρο θεωρείται ότι κτίστηκε το 1210 και δόθηκε από το βασιλιά Hugh στους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ (Hospitallers).</p>
Κύπρος	Κάστρο της Πάφου	<p>Πρόκειται για μικρό κάστρο, κτισμένο πάνω στον αρχαίο κυματοθραύστη στη δυτική πλευρά του λιμανιού της Νέας Πάφου. Στο παρελθόν αποτελούσε μέρος του παράκτιου αμυντικού συστήματος της Κύπρου. Στην ουσία είναι ένας φράγκικος πύργος μέσα σε περίβλημα ενετικής περιόδου.</p>
Ισραήλ	Κάστρο του Belvoir	<p>Βρίσκεται κτισμένο σε ένα λόφο στο οροπέδιο Naphtali, 20 χλμ. νότια της θάλασσας της Γαλιλαίας και περίπου 500 μ. πάνω από την κοιλάδα του Ιορδάνη. Απέναντί του έχει τους λόφους του Gilead που σήμερα βρίσκονται στην Ιορδανία. Το κάστρο χρησιμοποιήθηκε από τους σταυροφόρους ως σημαντικό εμπόδιο απέναντι στις βλέψεις των Μουσουλμάνων να εισβάλουν στο Βασίλειο των Ιεροσολύμων από την Ανατολή. Καταλήφθηκε από τον Saladin μετά τη νίκη του στη μάχη των Horns of Hittin. Η πολιορκία διήρκεσε ενάμιση χρόνο, έως ότου οι υπερασπιστές του παραδόθηκαν στις 5 Ιανουαρίου το 1189.</p>
Ισραήλ Ισραήλ	Κάστρο Beth Gibelin Κάστρο Ibelin	<p>Βρίσκεται στη Χεβρώνα (Hebron).</p> <p>Κτίστηκε στα 1141 ανάμεσα στη Γιάφφα και την Ascalon, κοντά στις πόλεις Montgisard και Ramla. (Βρίσκεται στη σημερινή Yanne, 31.820° Β και 34.713° Α). Τη συγκεκριμένη περίοδο η Ascalon ελεγχόταν από τους Αιγυπτίους και ο στρατός τους χρησιμοποιούσε κάθε χρόνο την Ascalon ως ορμητήριο για τις επιθέσεις τους εναντίον του Βασιλείου των Σταυροφόρων. Το κάστρο Ibelin κατασκευάστηκε με στόχο να περιορίσει τις επιθέσεις των Αιγυπτίων σε μικρότερη περιοχή.</p>
Ισραήλ	Κάστρο Latrun	<p>Πρόκειται για μια περιοχή στην πεδιάδα Ayalon, περίπου 15 χλμ. δυτικά της Ιερουσαλήμ και 14 χλμ. νοτιοανατολικά της πόλης Ramla. Το κάστρο βρίσκεται πάνω στην πρώτη «λοφογραμμή» που ακολουθούσε ένας ταξιδιώτης, καθώς κατέβαινε τον κλασικό κύριο δρόμο προς την Ιερουσαλήμ. Λόγω της στρατηγικής του θέσης, αποτέλεσε θέατρο πολλών μαχών.</p>
Ισραήλ	Κάστρο Montfort	<p>Βρίσκεται στο βόρειο Ισραήλ (Άνω Γαλιλαία), 35 χλμ. βορειοανατολικά της Χάιφα, 16 χλμ. νότια των συνόρων του Λιβάνου, 13 χλμ. βορειοανατολικά από την πόλη Ναχαριγία.</p>

Κτίστηκε από τους σταυροφόρους την ίδια περίοδο που δημιουργήθηκε το «Βασίλειο της Ιερουσαλήμ».

Σε αντίθεση με άλλα κάστρα των σταυροφόρων στους Αγίους Τόπους, το συγκεκριμένο κάστρο δεν κατασκευάστηκε για στρατιωτικούς λόγους, αλλά ως αγροτική φάρμα. Ωστόσο στην πορεία εξελίχθηκε σε ένα από τα πιο εξαιρετικά δείγματα οχυρωματικής αρχιτεκτονικής.

Αμέσως μόλις οι σταυροφόροι κατέκτησαν την Παλαιστίνη το 1099, κατά την 1η σταυροφορία, Ευρωπαίοι έποικοι (εκτός από τους ίδιους τους σταυροφόρους) άρχισαν να εγκαθίστανται στην περιοχή. Οι De Milly, γαλλική οικογένεια ευγενών, έγιναν κύριοι της περιοχής και άρχισαν να καλλιεργούν τη γη. Το 1187 οι Μουσουλμάνοι, υπό την ηγεσία του Saladin, κατάφεραν να νικήσουν τους σταυροφόρους και να πάρουν τα Ιεροσόλυμα μετά τη μάχη του Hattin. Μαζί με τα Ιεροσόλυμα πέρασε στα χέρια των Μουσουλμάνων και η περιοχή εκείνοι, όπου στη συνέχεια θα κτιστεί το κάστρο Montfort. Ωστόσο οι Μουσουλμάνοι, όπως και οι προηγούμενοι κάτοχοι της (οι σταυροφόροι), θεωρούσαν ότι δεν ήταν ιδιαίτερης σημασίας. Ήταν μια αγροτική περιοχή, χωρίς στρατηγική σημασία, εξαιτίας της θέσης της στην ενδοχώρα, πάνω από ένα χείμαρρο και μακριά από τα σύνορα ή τους κύριους εμπορικούς δρόμους. Η νίκη του Saladin προκάλεσε την 3η Σταυροφορία (1189-1192) της οποίας ηγήθηκε ο βασιλιάς της Αγγλίας, Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος. Ωστόσο, μετά τις κατακτήσεις του Saladin, τα εδάφη του Βασιλείου της Ιερουσαλήμ ήταν πλέον πολύ μικρότερα σε έκταση. Το μεγαλύτερο μέρος της κεντρικής Ιουδαίας και των βουνών της Σαμάρειας (συμπεριλαμβανομένων και των Ιεροσολύμων) παρέμενε υπό τον έλεγχο των Μουσουλμάνων, ενώ οι σταυροφόροι ήλεγχαν κυρίως την παραλιακή περιοχή και τη Γαλιλαία. Καθώς οι σταυροφόροι κατέστησαν νέα πρωτεύουσα την Άκρα (Acre), η σπουδαιότητα της περιοχής Montfort αυξήθηκε λόγω της εγγύτητάς της προς τη νέα πρωτεύουσα. Η οικογένεια De Milly ξαναπήρε την περιοχή, μετά την ανάκτησή της κατά την 3η Σταυροφορία, όμως την πούλησε στους Τεύτωνες Ιππότες το 1220, οι οποίοι και ξεκίνησαν να ανακαινίζουν τα κτήρια της περιοχής. Λόγω εσωτερικών διαφωνιών και συγκρούσεων με τους Ναΐτες και τους Hospitallers (Ιωαννίτες;), οι Τεύτωνες ιππότες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Άκρα (Acre) και να μεταφέρουν αλλού τη διοικητική τους βάση. Η περιοχή, όπου αργότερα κτίστηκε το κάστρο Montfort, ήταν μία αναμενόμενη επιλογή. Οι Τεύτωνες ιππότες οχύρωσαν την περιοχή και τη μετέτρεψαν σε ένα υπέροχο κάστρο, όπου εγκατέστησαν το στρατηγείο, το αρχείο και το ταμείο τους (1229). Έκτοτε η περιοχή έπαψε να έχει αγροτικό χαρακτήρα και θεωρήθηκε κάστρο, με όλες τις συνέπειες που είχε αυτό.

Στις μέρες μας το Montfort (στα γερμανικά: Starkenberg) είναι πλέον ένα κατεστραμμένο κάστρο των σταυροφόρων.

Ισραήλ
Κάστρο Nimrod
(Κάστρο του
Μεγάλου Λόφου)

Βρίσκεται στα υψίπεδα Golan στο Ισραήλ, σε μία κορυφογραμμή 800 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Κτίστηκε το 1229 από τον ανιψιό του Saladin, με στόχο να εμποδίσει την κατάληψη της Δαμασκού από τους σταυροφόρους της 6ης Σταυροφορίας. Στο τέλος του 13ου αιώνα, ακολουθώντας την κατάληψη της Άκρας από τους Μουσουλμάνους, ενώ η κυριαρχία των σταυροφόρων στους Αγίους Τόπους βρισκόταν στη δύση της, το κάστρο έχασε τη στρατιωτική του δύναμη και εγκαταλείφθηκε.

Ισραήλ
Κάστρο Pelerin

Βρίσκεται στη βόρεια ακτογραμμή του Ισραήλ περίπου 13 χλμ. νότια της Χάιφα (32,75° Β, 34,93° Α). Η κατασκευή του ξεκίνησε από τους Ναΐτες Ιππότες, την άνοιξη του 1218, κατά

Ισραήλ	Κάστρο Sephoris (σημ. Tzipori)	<p>την 5η Σταυροφορία, με σκοπό να αντικαταστήσει το παλιότερο κάστρο Le Destroit που βρισκόταν λίγο πιο πίσω από την ακτή. Το κάστρο βρισκόταν υπό τον έλεγχο των Ναϊτών και δεν κυριεύτηκε ποτέ, λόγω της εξαιρετικής του θέσης, του σχεδίου του και της δυνατότητας που υπήρχε να ανατροφοδοτείται από τη θάλασσα.</p> <p>Βρίσκεται στο κέντρο της Γαλιλαίας, περίπου 6 χλμ. ΒΒΔ της Ναζαρέτ. Στις αρχές του 12ου αιώνα οι σταυροφόροι έκτισαν ένα κάστρο πάνω στο λόφο, με σκοπό να επιβλέπουν τη Saffuriya, και το αφιέρωσαν στον Ιωακείμ και στην Άννα, τους γονείς της Παναγίας (διότι πίστευαν ότι κατάγονταν από τη συγκεκριμένη περιοχή). Το κάστρο αποτέλεσε την τοπική βάση των σταυροφόρων, οι οποίοι και μετονόμασαν την πόλη σε La Sephorie. Το 1187 οι σταυροφόροι έφυγαν από την πόλη, για να πολεμήσουν στη μάχη του Hattin, ενάντια στον Saladin. Ηττήθηκαν και η 3η Σταυροφορία απέτυχε ολοκληρωτικά.</p>
Ιορδανία	Κάστρο Al Karak	<p>Βρίσκεται στην ομώνυμη πόλη της Ιορδανίας, επάνω σε μια κορυφή, περίπου 1000 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Κάτω από τις τρεις πλευρές του βρίσκεται μια πεδιάδα, ενώ διαθέτει καταπληκτική θέα στη Μαύρη θάλασσα. Η κατασκευή του από τους σταυροφόρους ξεκίνησε το 1140. Εξαιτίας της θέσης του ανατολικά του ποταμού Ιορδάνη, οι σταυροφόροι ήταν σε θέση να ελέγχουν τους Βεδουίνους νομάδες, αλλά και τους δρόμους του εμπορίου από τη Δαμασκό στην Αίγυπτο και τη Μέκκα. Το 1176 ο Raynald of Chatillon έγινε κύριος του κάστρου και από εκεί «παρενοχλούσε» τα караβάνια που εμπορεύονταν προϊόντα, ενώ επιχείρησε ακόμη και να επιτεθεί στην ίδια τη Μέκκα. Το 1183 ο Saladin κατέλαβε το κάστρο ως αντίποινα για τις ενέργειες του Raynald.</p>
Ιορδανία	Κάστρο Montreal	<p>Βρίσκεται στην περιοχή Idumaea (Ιδουμαία, σήμερα Edom) στην ανατολική πλευρά του Ιορδάνη. Κτίστηκε το 1115 από τον Baldwin I της Ιερουσαλήμ. Έχει στρατηγική θέση, αφού είναι κτισμένο επάνω σε ένα λόφο στο κέντρο της πεδιάδας του Edom, κατά μήκος του δρόμου από τη Συρία προς την Αραβία. Το δρόμο αυτό χρησιμοποιούσαν τα караβάνια και οι προσκυνητές. Ο Raynald of Chatillon χρησιμοποιούσε το κάστρο για να επιτεθεί στα πλούσια караβάνια, αλλά και για την κατασκευή πλοίων, τα οποία μετέφερε διά ξηράς στην Ερυθρά θάλασσα, καθώς μέσα στα σχέδιά του ήταν και να επιτεθεί στη Μέκκα. Το κάστρο πολιορκήθηκε από τον Saladin και λέγεται ότι οι αμυνόμενοι τυφλώθηκαν λόγω έλλειψης αλατιού. Το κάστρο έπεσε ύστερα από δύο χρόνια πολιορκίας (1189), αφού ο Saladin δεν ήταν σε θέση να χρησιμοποιήσει πολιορκητικές μηχανές.</p>
Λίβανος	Κάστρο Beaufort ή Belfort (Η αραβική του ονομασία σημαίνει: Κάστρο του ψηλού βράχου)	<p>Βρίσκεται στο Νότιο Λίβανο. Το 1139 κατελήφθη από τους σταυροφόρους. Κατά τους βιβλικούς, αλλά και τους ρωμαϊκούς χρόνους, φαίνεται ότι είχε σημαντικό ρόλο, λόγω της θέσης του επάνω σε ένα λόφο 700 μ. Ανήκε στην κυριαρχία των «Κατακτητών της Σιδώνας» (Lords of Sidon). Το 1189 το ανακατέλαβε ο Saladin.</p>
Λίβανος	Κάστρο Toron	<p>Κτίστηκε στα βουνά του Λιβάνου, στο δρόμο από την Τύρο προς τη Δαμασκό. Βρίσκεται σε υψόμετρο 800 μ. περίπου, 25 χλμ. ανατολικά της Τύρου. Η τοποθεσία του είναι στην καρδιά του βουνού Αμάλ (Amal), το οποίο οριοθετεί το οροπέδιο ανάμεσα στη δυτική οροσειρά του Λιβάνου και της Γαλιλαίας. Κτίστηκε το 1105 από τους σταυροφόρους, με σκοπό να υποστηρίξει την πολιορκία της Τύρου.</p>
Συρία	Κάστρο Margat	<p>Βρίσκεται κτισμένο σε ένα λόφο, 500 μ. περίπου πάνω από τη θάλασσα, επάνω σε ένα ανενεργό ηφαιστειο στο δρόμο ανάμεσα στην Τρίπολη και τη Latakia. Από τη θέση αυτή</p>

		<p>επιθεωρούνταν στο παρελθόν η Μεσόγειος, 35° 09' 04" Β και 35° 56' 57" Α. Ήταν πιθανότατα ένα αρχαίο φρούριο, ενώ παλαιότερα μέρη του κάστρου δείχνουν ότι κτίστηκε από τους Άραβες το 1062, οι οποίοι συνέχισαν να είναι κύριοι του κάστρου, εντός του πριγκιπάτου της Αντιόχειας, μετά την ατυχή κατάληξη της 1ης Σταυροφορίας. Στις αρχές του 13ου αιώνα οι Hospitallers είχαν τον έλεγχο της γύρω περιοχής και των δρόμων και κέρδιζαν πολλά από τους ταξιδιώτες και τους προσκυνητές που περνούσαν από εκεί. Ο Ισαάκ Κομνηνός της Κύπρου φυλακίστηκε εκεί μετά την κατάκτηση της Κύπρου από τον Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο κατά την 3η Σταυροφορία. Το κάστρο αυτό, που ανήκε στους Hospitallers, ήταν δεύτερο σε ισχύ, μετά το κάστρο Krak des Chevaliers στο Νότο.</p>
Συρία	Chastel Blanc	<p>Βρίσκεται κτισμένο στο μεσαίο από τους τρεις λόφους της πόλης Σαφίτα της Συρίας. Η πόλη αυτή βρίσκεται στα βορειοδυτικά της χώρας, 34° 49' Β και 36° 07' Α. Κτίστηκε από τους Ναΐτες Ιππότες και αποτελούσε σημαντικό μέρος του δικτύου των κάστρων των σταυροφόρων. Από εκεί μπορεί να κάποιος να δει τα κάστρα των Ναϊτών στην Tortosa και Ruad Island βορειοδυτικά, το Chastel Rouge στην ακτή νοτιοδυτικά, το Akkar βόρεια και το Krak des Chevaliers (το κέντρο διοίκησης των Συριανών Ιπποτών με το όνομα «Hospitallers») νοτιοανατολικά.</p> <p>Τέλος από το ψηλότερο σημείο του μπορεί κάποιος να δει από τη Μεσόγειο μέχρι τα χιονισμένα βουνά του Λιβάνου, καθώς επίσης και την Τρίπολη.</p>
Συρία	Κάστρο Krak des Chevaliers	<p>Βρίσκεται στα νότια της Τρίπολης του Λιβάνου. Συγκεκριμένα είναι κτισμένο στην κορυφή ενός λόφου, 650 μ. κατά μήκος του μοναδικού δρόμου από την Αντιόχεια στη Βηρυτό και τη Μεσόγειο. Πρόκειται για ένα από τα πολλά οχυρά που αποτελούσαν αμυντικό δίκτυο κατά μήκος των συνόρων των κρατών των Σταυροφόρων. Από το κάστρο αυτό ελέγχονταν ο δρόμος στη Μεσόγειο και ήταν η βάση από την οποία οι ιππότες Hospitallers μπορούσαν να έχουν κάποια επιρροή στη λίμνη Homs στην Ανατολή, προκειμένου να ελέγχουν τη διακίνηση ψαριών και να παρακολουθούν τα μουσουλμανικά στρατεύματα που συγκεντρώνονταν στη Συρία. Την περίοδο 1150-1250 έγινε επέκταση του κάστρου, ενώ σταδιακά απέκτησε φρουρά 2,000 ανδρών.</p>
Συρία	Κάστρο Salah Ed-Din	<p>Βρίσκεται 24 χλμ. ανατολικά της Latakia στη Συρία, σε ένα οροπέδιο, ανάμεσα σε δύο βαθιά φαράγγια, ενώ περιβάλλεται από ένα δάσος. Κτίστηκε κατά την Αρχαιότητα, πιθανότατα από τους Φοίνικες (αρχές της πρώτης χιλιετίας π.Χ.). Στη συνέχεια κατελήφθη από τους σταυροφόρους του Πριγκιπάτου της Αντιόχειας. Τον Ιούλιο του 1188 πέρασε στα χέρια του Saladin και ονομάστηκε έτσι λόγω της νίκης του.</p>
Τουρκία	Κάστρο Bagras	<p>Βρίσκεται κτισμένο σε δύο επίπεδα γύρω από ένα λόφο και το νερό έφτανε στο κάστρο μέσω υδραγωγείου. Από εκεί ελέγχονταν στο παρελθόν οι πύλες της Συρίας, οι οποίες αποτελούν πέρασμα για την Αλεξανδρέττα και την Αντιόχεια. (Πρόκειται για ένα πολύ στενό πέρασμα των βουνών στη νότια Τουρκία. Λέγεται μάλιστα ότι η μία άκρη απέχει από την άλλη ακριβώς 300 βήματα.) Κτίστηκε το 1153 από τους Ναΐτες Ιππότες και παρέμεινε στα χέρια τους, ή, αλλιώς, στην κυριαρχία του πριγκιπάτου της Αντιόχειας, μέχρι τον Αύγουστο του 1189, οπότε κατελήφθη από τον Saladin.</p> <p>Το 1191 το κατέλαβαν οι Αρμένιοι και κατά την κυριαρχία τους αποτέλεσε αντικείμενο διεκδίκησης ανάμεσα σε αυτούς, στο πριγκιπάτο της Αντιόχειας και στους Ναΐτες. Ύστερα από πολλές διαπραγματεύσεις, επέστρεψε στους Ναΐτες το 1216. Έκτοτε συνέχισε να λειτουργεί ως διοικητική βάση στο Βορρά, ενώ ήταν το ορμητήριο για την επιδρομή η οποία</p>

Τουρκία

Κάστρο Ayasoluk

αναχαιτίστηκε στο Darbsâk in 1236. Βρίσκεται κτισμένο σε ένα λόφο δίπλα στην πόλη Selçuk, στην περιφέρεια της Σμύρνης στην Έφεσο. Βρίσκεται 18 χλμ. βορειοανατολικά του Kuşadası, 3 χλμ. νοτιοανατολικά της Εφέσου.

Κάστρο του Κολοσσίου στην Κύπρο

Κάστρο Beaufort ή Belfort στο Λίβανο

Οι πληροφορίες για τα κάστρα αντλήθηκαν από τον παρακάτω δικτυακό τόπο:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Crusader_castles

2. Ανταλλάξτε τις θέσεις των κάστρων που κατασκευάσατε με τα κάστρα που έφτιαξε η διπλανή σας ομάδα. (Εισάγετε στον Crusier την ομάδα αντικειμένων, π.χ. κάστρα_κεραυνοί.obj που σας έδωσε

η άλλη ομάδα.) Συγκρίνετε τη θέση των κάστρων, τα οποία σημειώσατε στο χάρτη σας, με τη θέση των κάστρων που τοποθέτησε η διπλανή σας ομάδα. Σημειώστε τα κάστρα στα οποία η θέση είναι αρκετά διαφορετική.

3. Συζητήστε με τη διπλανή ομάδα που βασίστηκε για να τοποθετήσει τα κάστρα στη συγκεκριμένη θέση και όχι κάπου αλλού. Αν είναι πειστικά τα επιχειρήματά τους, σημειώστε σε ποια τα κάστρα, που τοποθετήσατε εσείς στο χάρτη σας, θα αλλάξετε θέση.

4. Στη συνέχεια πηγαίνετε στον Cruiser και αλλάξτε τη θέση όποιων κάστρων κρίνεται απαραίτητο.

5. Αφού ολοκληρώσετε την τοποθέτηση των κάστρων πάνω στο χάρτη, περάστε στην τρισδιάστατη αναπαράσταση του χάρτη και καταγράψτε τα στοιχεία της γεωμορφολογίας της περιοχής στην οποία βρίσκεται το κάστρο. Συζητήστε με την ομάδα σας και αποφασίστε ποια στοιχεία θα καταγράφετε για κάθε κάστρο (π.χ. απόσταση από τη θάλασσα).

6. Παρουσιάστε στην τάξη τα στοιχεία αυτά, σχολιάστε τα με τις υπόλοιπες ομάδες και στη συνέχεια καταλήξτε σε κάποια κοινά στοιχεία, τα οποία θα τοποθετήσετε κατόπιν στην περιγραφή των κάστρων πάνω στον Cruiser. Γράψτε εδώ τα κοινά αυτά στοιχεία και πηγαίνετε στον Cruiser, στο «κανάλι του κόσμου», ανοίξτε την περιγραφή του κάθε κάστρου και τοποθετήστε εκεί τα στοιχεία της γεωμορφολογίας που το αφορούν.

7. Αφού ολοκληρώσετε την καταγραφή των στοιχείων αυτών, χρησιμοποιήστε τα περιγραφικά φίλτρα του Cruiser (βλ. εγχειρίδιο χρήσης) για να ομαδοποιήσετε τα χαρακτηριστικά των κάστρων (π.χ. απόσταση θάλασσας < 10 χλμ.). Γράψτε τα συμπεράσματά σας.

8. Εισάγετε στον Cruiser την ομάδα αντικειμένων Σταυροφορίες.obj και συσχετίστε την πορεία των τεσσάρων βασικών σταυροφοριών με τη θέση και την ακμή των κάστρων που έχετε καταχωρήσει στον Cruiser. Εξηγήστε, για παράδειγμα, γιατί τα περισσότερα κάστρα των σταυροφόρων

βρίσκονται στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Τα περισσότερα είναι κοντά στη θάλασσα ή μακριά από αυτή; Γιατί νομίζετε ότι συνέβαινε αυτό; Χρησιμοποιήστε και τα στοιχεία που αναφέρει το βιβλίο σας σχετικά με τις σταυροφορίες.

Γενικές πληροφορίες: Μέρη του κάστρου

(α) Τα τείχη κατασκευάζονταν, ώστε να αντέχουν στους βομβαρδισμούς από κανόνια, καθώς και στα κτυπήματα από πολιορκητικές μηχανές.

(β) Οι πύργοι του κάστρου. Το σχήμα τους άλλαξε τακτικά, έτσι ώστε να μην καταστρέφονται στη μάχη. Μία μέθοδος κατάρρευσης των πύργων από τους επιτιθέμενους ήταν εκείνη του σκαψίματος ενός τούνελ. Οι κυκλικοί πύργοι θεωρήθηκαν ότι ήταν περισσότερο κατάλληλοι για τη μάχη, γιατί, λόγω του σχήματός τους, οι μπάλες των κανονιών δεν έκαναν ζημιά. Ωστόσο το κυκλικό σχήμα ήταν δύσκολο να κατασκευαστεί. Οι κυκλικοί πύργοι οικοδομήθηκαν ως επί το πλείστον στην Ουαλία.

(γ) Τα εσωτερικά τείχη. Πρόκειται για τείχη που ήταν κτισμένα γύρω από το κυρίως μέρος του κάστρου. Στην αρχή ήταν απλά, ενώ στη συνέχεια γίνονταν όλο και πιο μεγάλα σε πάχος. Αυτά τα τείχη σε αρκετά σημεία διακόπτονταν από διαφορετικά είδη πύργων, κάποια από τα οποία χρησιμοποιούνταν για παρατηρητήρια, άλλα για διαμονή, άλλα ως αποθήκες, άλλα για να στεγάσουν τις φυλακές (το μπουντρούμι).

(δ) Η πύλη του κάστρου: Αρχικά εξυπηρετούσε την είσοδο και έξοδο από το κάστρο και ήταν απλά μία πόρτα. Στη συνέχεια αποτέλεσε ένα από τα πιο ισχυρά μέρη του κάστρου, αφού το πιο πιθανό ήταν ο εχθρός να εισβάλει από εκεί. Έτσι, στην πορεία οι πύλες αποτέλεσαν μερικά από τα σημεία που ήταν περισσότερο εξοπλισμένα, προκειμένου να υποστηρίξουν τις αμυντικές τεχνικές με τις οποίες θα αντιμετωπιζόταν ο εισβολέας.

(ε) Έξω από το κάστρο υπήρχε η τάφρος, η οποία είχε πολύ μεγάλο βάθος. Συχνά περιείχε νερό που προερχόταν από την εκτροπή παρακείμενων ποταμών. Σε άλλες περιπτώσεις υπήρχαν τάφροι οι οποίοι δεν περιείχαν νερό, ωστόσο έκαναν δύσκολη την πρόσβαση στο κάστρο, λόγω του βάθους και του απότομου των τοιχωμάτων τους.

(στ) Οι μετακινούμενες γέφυρες: Χρησιμοποιούνταν για να γεφυρώνεται η τάφρος και αφαιρούνταν, προκειμένου να εμποδίζουν την είσοδο στον εχθρό.

Τοποθεσίες

Τα κάστρα κτιζόνταν συνήθως πάνω σε λόφους ή σε υψώματα, έτσι ώστε να είναι δύσκολη η πρόσβαση στους εχθρούς, αλλά και η μεταφορά μεγάλων και βαριών όπλων.

Για να κτιστεί ένα κάστρο χρειαζόταν άδεια. Διαφορετικά, αν κάποιος ισχυρός έκτιζε ένα κάστρο χωρίς άδεια, αυτό μπορούσε να θεωρηθεί απειλή προς τη βασιλική εξουσία και υπό αυτές τις συνθήκες το κάστρο αφαιρούνταν από τον ιδιοκτήτη του. Άδεια για το κτίσιμο ενός κάστρου μπορούσε να δοθεί και από πρόσωπα διαφορετικά από το βασιλιά (όπως ήταν οι επίσκοποι). Όσο περνούσε ο καιρός οι βασιλείς ήταν έδιναν όλο και λιγότερες άδειες για κτίσιμο κάστρων.

Πολιορκία κάστρων

Συχνά οι επιτιθέμενοι έστελναν στον κύριο του κάστρου έναν αγγελιοφόρο, μέσω του οποίου ανέφεραν τις προθέσεις τους. Αυτή η ειδοποίηση έδινε την ευκαιρία για παράδοση του κάστρου. Υπήρχαν τρεις τρόποι κατάληψης ενός κάστρου: (α) παράδοση, (β) επίθεση, (γ) πολιορκία. Η διαδικασία παράδοσης αναφέρθηκε ήδη. Η επίθεση ξεκινούσε με τη ρίψη μεγάλων ογκόλιθων, σε καθημερινή βάση, με στόχο να πληγούν τα τείχη και οι πύργοι. Ταυτόχρονα ξεκινούσε από τους επιτιθέμενους και το σκάψιμο τούνελ, με στόχο να προκαλέσουν την κατάρρευση κάποιου πύργου. Οι

υπερασπιστές αρκετά συχνά έσκαβαν και οι ίδιοι τούνελ από την αντίθετη κατεύθυνση, με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε «υπόγειες μάχες». Ένας τρόπος για να γνωρίζουν οι υπερασπιστές του κάστρου αν οι αντίπαλοι έσκαβαν τούνελ από κάτω, ήταν να τοποθετούν δίπλα στους πύργους και στα τείχη ένα δοχείο με νερό. Οι ρυτίδες στην επιφάνεια του νερού –ή, αλλιώς, πολύ μικρά κύματα- ήταν ένδειξη ότι οι επιτιθέμενοι έσκαβαν τούνελ.

Συχνά οι επιτιθέμενοι κατασκήνωναν έξω από το κάστρο και περίμεναν να τελειώσουν οι προμήθειες φαγητού και νερού. Μερικές φορές έριχναν ψόφια ζώα μέσα στο κάστρο, με στόχο να προκαλέσουν ασθένειες. Αντίστοιχα και οι αμυνόμενοι μπορεί να πετούσαν έξω από το κάστρο ένα ψόφιο ζώο, για να δείξουν ότι είχαν αρκετά τρόφιμα και μπορούσαν να αντέξουν στην πολιορκία για μήνες.

Σημαντικό ρόλο για την αντοχή των αμυνομένων απέναντι στις πολιορκίες έπαιζαν: (α) η ύπαρξη πηγαδιών (π.χ. τα κάστρα της Ουαλίας που δεν είχαν πηγάδια παραδίδονταν με τη διακοπή του νερού προς αυτά) και (β) η ύπαρξη αλατιού, με το οποίο πάστωναν και διατηρούσαν για καιρό το κρέας.

(Οι παραπάνω πληροφορίες αφορούν κυρίως στα κάστρα του Ηνωμένου Βασιλείου και αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα: <http://www.castles-of-britain.com/>.)